

önskningsmål vore väl, att vid sådana föredragningar angående Finska militären en Finsk militiestatssekreterare skulle få vara närvarande, för att på nådig befallning lemna upplysningar rörande våra lagar och förhållanden.

En åsigt i ämnet, om hvars rättighet jag likväl blifvit tveksam, må här finna plats. När en truppstyrka beordras att utom landet deltaga i kriget, är det önskligt, att den må vara fullt öfvad. Om t. ex. endast en brigad af 6 bataljoner till en början utkommenderas, hade jag trott det möjligt, att de minst öfvade kunde kvarlemnas i depot och ersättas af mera öfvadt manskap från annan bataljon. En sådan omrangering närmast före uppbrott har nu visat sina olägenheter, men borde icke mycket derangera, om ombytet sker nummer för nummer. Ty en dylik rangering måste vidtagas, då under pågående krig ersättnings manskap tillkommenderas. Enligt uppgift omrangeras i Preussen vid uppbrott lederna i hvarje kompani. På anförda åtgärd hänsyftas såsom utväg att motväga en kortare tjänsttid i Morgonbl. n:o 91. Derigenom skulle allt manskap, som insattes i brigaden, komma att ega minst två års öfning.

Men hufvudsak är, att det må komma att tillhöra en samlad truppstyrka under Finskt generalbefäl, såsnart det kallas utom landets gränser. Ett stadgande härom i Värnepligtslagen torde lätt erkännas vara af största vikt och borde väl icke möta hinder. I detta hänseende likasom i fråga om tjänsttiden kan det icke tillräckligt framhållas, att krigstjenstskyldigheten för vårt folk är något fullkomligt nytt; hvarföre icke blott all den lättnad, som utan skada i sak är möjlig, dervid bör medgifvas, utan äfven anordningen öfverhufvud bör göras så betryggande, att åtagandet icke mötes af farhågor och motvilja. Mycket kan då framdeles ändras och rättas, när insigten klarnat och sinnena hunnit göra sig förtrogna med den nya inrättningen. Äfven det militära bedömandet har då en fast utgångspunkt, när erfaras får, hvad slags soldater det blifvit af våra värnepligtige.

J. V. S.

124 YTTTRANDEN VID LANTDAGEN 27.IV 1877

Protokoll fördt hos Finlands ridderskap och adel

Herr *Snellman* yttrade: Utan tvifvel kommer underrättelsen derom, att så säker utsigt finnes att för landets myntväsende i den närmaste framtiden skall kunna vinnas stadga, att i hela landet mottagas med stor glädje. Jag bekänner att jag med afseende å de närvarande förhållandena i Ryssland icke vågat tro derpå att denna varit så nära, och ehuru jag underrättats derom, att man derstädes kommit till andra liberale grundsatser i afseende å våra myntförhållanden, så misskänner jag dock icke den stora förmåga, som nedlagts uti bemödandet att bringa saken till ett så lyckligt slut, och det är af uppriktigt hjerta jag lyckönskar landets finansstyrelse till det vunna resultatet.

Men så glädjande detta än är, måste jag beklaga, att vid den nådiga propositionens i ämnet affattande man lyssnat för mycket till den nedsatta komiténs utlåtande. Hvad föreslås nemligen i denna proposition med afseende å öfvergången ifrån silfvervärde till guldvärde? Helt enkelt att silfvermarken skall gälla enligt proportion med afseende å öfvergången ifrån silfvervärde till guldvärde? Helt enkelt att silfvermarken skall gälla enligt proportion af en till 15 1/2 d. v. s. att 15 1/2 silfvermark vore lika gällande med en guldmark. Hvaroch en vet, att

detta värde i guld mot silfver icke för närvarande gäller, hvarken hos oss eller någon annorstäders i Europa, utom i Frankrike, Italien och Belgien, der detta också är ett sken, emedan åtminstone i Frankrike prägling af silfvermynt upphört, såsom jag tror, fullkomligt, så att dylikt mynt icke vidare utgifves. Enskilda få icke låta prägla silfvermynt utan erhållet tillstånd dertill. Dessa författningar hafva naturligtvis utfärdats med representationens begifvande. Men detta, att sålunda plötsligt höja silfvermarkens värde, hvad innebär det väl? Man kunde kanske tro, att hvaroch en således i detta land blefve 9 eller 10 % rikare, men detta är långt ifrån fallet. En del blifva rikare, en annan del fattigare. Den rikedom eller den tillökning i sin förmögenhet, den ena förvärfvar, den tages af en annan. Jag hyser den öfvertygelsen, att statsmakterne öfverhufvud, regent och ständer, icke ega denna rättighet att sålunda bestämma proportionen emellan guld och silfver. Derom kan ingenting dekreteras. Jag ber att få upplysa saken med ett enkelt exempel: Goda skördar här hos oss och i utlandet bringa mycket spanmål i marknaden. Följden deraf är, att spanmålspriset faller. Detta är en händelse, som beror af hvad man i allmänhet kallar en högre makt. Hvar och en måste underkasta sig densamma; den som skall köpa säd får den billigare, den, som har att sälja den, måste sälja den billigare. Men nu har någon att fordra en tunna säd af en annan. Den, som är skyldig, anser det vara sin rättighet att betala endast en tunna. Men då kommer ett regeringsdekret emellan, som säger: priset har fallit på en så kort tid; det är obilligt, att den som upplånat den tid, spanmålen stod i högre pris, nu skall få betala med samma kvantitet spanmål, sedan priset fallit. Alltså; fordringsegaren skall hafva en tunna tre kappar i betlaning, och den skyldige skall betala detta quantum. Vi hafva nu haft en stor silfverskörd, mycket silfver har kommit i marknaden; silfverpriset har derföre fallit. Härom gäller alldeles samma förhållande. Den ena har att fordra en mark i silfver, den andra är honom skyldig denna mark. Den skyldige anser sig berättigad att betala med den ena marken; d. v. s. med så mycket silfver, som kallas en mark. Han anser sig således berättigad att betala med ett värde, sådant silfret för närvarande har. Men här kommer ett dekret emellan, som bjuder: nej, det går icke an; du skall betala en mark tio penni; den som har att fordra en silvermark, skall få detta belopp af 1 mark 10 penni. Silfvervärdets fallande är likaså något, som hvar och en måste underkasta sig; det är också hvad man kallar en händelse, som beror af högre makt. Men derför fordrar också rättvisan att, när en öfvergång sker ifrån silfvermyntfot till guldmyntfot, den sker så, att hvar och en i morgon skall ega precis lika mycket, som han egde i dag, på pennin och delar af penni. Detta är det rätta; och inga dekretörer böra utfärdas, för att jemna förlusten för den ena och öka den för den andra.

Det är synnerligen glädjande att finna att en person funnits bland ledamöterna i den för ärendet tillsatta komitén, hvilken erkänner denna lära, som för hvar och en borde vara klar. Herr Montgomery har på ett värdigt och klart sätt framställt densamma, och främst nödvändigheten deraf att göra öfvergången så, att icke någon skulle lida orätt dervid. Herr Nordenskiöld har med honom förenat sig. Båda, såvidt jag funnit, afvika endast i uppfattningen af, på hvilket sätt man skall komma till bestämmande af, hvad en silfvermark gäller i guld den dag, öfvergången sker. Jag erkänner, att detta är en svår sak, och jag vill icke i detta afseende vid detta tillfälle väcka något förslag. Det är endast i afseende på, hvad herr Mongtgomerys reservation härom innehåller, jag får yttra den tanke, att den period af tio år, han antagit, för att söka ett

medelvärde för silfret i förhållande till guldet, säkerligen är för lång, ty man kommer derigenom till ett godtyckligt bestämmande af detta värde. Den period, hvarefter man bestämmer medelvärdet, måste säkerligen vara mycket kortare. Herr Montgomerys åsigt är den, att silfverpriset på Londons börs i guld borde tagas till den egentliga normen och ett medelpris därför beräknas. Jag tror att detta icke vore lämpligt. Jag sätter icke i fråga, att icke alla öfriga komiténs ledamöter också velat, hvad rätt är. Men jag tror att de blifvit förledda af ett annat sträfvande, som synes varit dem kärt, nemligen att i stället för marken som myntenhet sätta francen. Jag lemnar derhän, hvilka fördelar detta kan medföra. För min del kan jag icke inse, att vi skulle deraf hafva annan vinst, än det att vi kanske blefve ansedda för att mera tillhöra Europa. Men inga våra affärer komma någonsin att uppgöras på annat sätt än som nu sker med Frankrike, Italien och Belgien. Icke heller kommer det någonsin att underhjälpa våra lån i utlandet. Ty låna vi i dag i Frankrike, så bestämmes myntet i francs, låna vi i Tyskland, bestämmes myntet i riksmark, låna vi i England, i pund sterling, o. s. v. Alla dessa resonnementer skola icke hafa något inflytande. Det enda som kunde vara för oss af betydelse, vore om, då en gång öfvergång till guldmyntfot sker i Ryssland, francen äfven der skulle antagas såsom myntenhet, emedan den ligger så nära till en aliqvot af silfverrubelns värde. Men jag lemnar dessa resonnementer om francens sättande i stället för marken derhän. Ingenting finnes egentligen att invända deremot. Men man skall noga skilja två saker; den ena är öfvergången till guldmyntfot, den andra är sättandet af en ny myntenhet i stället för den gamla. Dessa två saker höra alls icke tillsammans. Öfvergången till guldmyntfot bör ske på rättens stränga grund så att jemnt lika mycket guld i morgon motsvarar silfvermarkens värde som i dag. Men vid öfvergången till ny myntenhet kan man förfara fullkomligt fritt, sätta myntenhet hög eller låg. Också har herr Montgomery i sin reservation ganska riktigt i min tanke framställt öfvergången till den nya myntenheten så, att guldsedlar, om man så får kalla dem, måste utfärdas, och silfversedlarne indragas. Det är något, som kan ske mycket hastigt, om blott guldsedlar utgifvas, och silfversedlar, som inflyta i kronans kassor och i banken, icke vidare utgifvas. Men så länge båda cirkulera, och skilnaden emellan guldet i francen och det guld, som för närvarande motsvarar denna, utgör priset för silfvermarken, t. ex. är nio procent, skulle silfversedeln gälla nio procent mindre än guldsedeln. Det gör ingen stor olägenhet; jag håller endast på, att man icke får förblanda dessa båda operationer. Öfvergången till ny myntenhet och öfvergången till guldmyntfot äro två alldeles skilda saker. Jag går så långt att jag påstår, att till öfvergången till guldmyntfot behöfves icke ett enda guldmynt; så länge kronans kassor emottaga bankens sedlar, vill ingen hafva guldmynt. Denna öfvergång kan ske enkelt, endast med den garanti mot godtycke i Finlands bank och andra banker i afseende å kursen under mellantiden, att hvar och en, som det vill, får omyntadt guld i Finlands bank, enligt sedlarnes fixerade guldvärde.

Herr *Snellman*: Jag är förlägen att vidare besvara det höglofliga ståndet med mina framställningar. Men, emedan jag blifvit direkt uppmanad dertill, anhåller jag ödmjukast att få tillägga några ord. En ärad talare har, då jag jeförde den rika silfverskörden med en rik spanmålsskörd och då jag för att genom exemplet af spanmålspriset fallande sökte göra det klart, att statsmakten icke i någondera händelsen är berättigad att reglera priset, deremot anfört att liknelsen icke är riktigt, utan att den borde uppställas så: om någon har att betala en

tunna korn och korn alls icke kan fås, men råg kan fås, så måste, såvida jag förstod talaren rätt, regeringsmakten eller statsmakterne bestämma, huru mycket han skall betala i råg för att verkligen hafva betalt hvad han är skyldig i korn. Min ödmjuka mening i saken är, att statsmakterna endast skola tillse att vi hafva domstolar i landet; dessa skola nog reglera den saken fullkomligt till parternas nöje. Endast domstol skall afgöra, huru den skyldige skall betala en tunna korn; om icke korn kan fås, betalas den i råg eller i pengar. Jag anhåller, att samma liberalitet måtte visas i afseende å alla transaktioner enskilda emellan, och staten behöfver då alls icke ingripa. Det är visserligen sagdt i ingressen till nådiga propositionen: »kräfver omtanken att undarödja otaliga anledningar till tvister och förveckligar oeftergiftligt att det icke lemnas beroende af tillfälligheten och godtycket, huru äldre före den införda förändringen uppkomna förbindelser och betalnings-skyldigheter skola i det nya myntet gäldas, hvarföre föreskrifter i detta afseende icke kunna undvaras». Några stadganden, åtgärder i detta hänseende kräfväs ingalunda oeftergiftligen; de kräfväs icke alls; de äro absolut umbärliga. Vi hafva haft ock skola väl hafva domstolar i landet. Jag anhåller ödmjukast om att få upplysa detta med en anekdot, hvars tillförlitlighet jag är i tillfälle att bevittna. Då år 1865 återigen banken upptog sin betalningsskyldighet uti klingande mynt, är det känt att jag hade med saken att skaffa. I någon bekymmersam stund fick jag den ingifvelsen: huru skall det gå med äldre förbindelser, som blifvit utfärdade i rubel silfver, till och med utsatta i bankoassignmentationer; skall man icke begagna tillfället att nu betala med ryska silfverrubels sedlar en skuld, som var ställd i rubel silfver. Jag framställde detta bekymmer i kejsrerliga senatens ekomiedepartement och, jag skäms att tala om det, jag förledde kejsrerliga senatens ekomiedepartement, att vända sig till senatens allmänna plenum i den vanliga formen med förfrågan, huru denna fråga skulle afgöras. Kejsrerliga senatens allmänna plenum upptog den genast och ledamöterna i justitiedepartementet förklarade, så vidt jag vet, enhälligt, att några förordnanden i detta afseende icke kunde utfärdas: »Sådant är omöjligt, det måste lemnas åt den enskilda, åt laga domstol.» Många af ledamöterna i kejsrerliga senatens ekonomiedepartement förenade sig dermed. Jag fick taga emot den tillrättavisningen och skämmas för min åsigt. Jag prisar den stund detta så gick och prisar de män, som hade större insigt i saken än jag, och utan vidare afböjde hvad jag föreslog.

Herr *Snellman*: Jag ber att få anföra, att jag kanske icke förstätt herr Mechelin rätt, d. v. s. om han trodde min mening vara den, att det bör lemnas åt domstol att bestämma, huru mycket guld, som svarar emot silfret i en mark. Det kunde väl aldrig vara min mening. – Detta ega naturligtvis statsmakterna rätt att bestämma vid öfvergången till guldmyntfot. Men huru mycket, sedan en bestämning finnes, en gäldenär skall betala åt en borgenär, det är derom, som statsmakterna icke böra bestämma. En annan ärad talare påstod, att det skulle vara fråga om, huru betalningen skall ske, när en gäldenär erbjuder betalning i sämre vara, och om icke statsmakterne, då böra träda emellan. Derom är dock här icke fråga. Gäldenären erbjuder betalning i silfver; han har fått precis samma vara, samma skrot och korn i silfvermarken. Men silfret i sig sjelf har fallit i värde. Han betalar i samma vara, som han erhållit, och frågan var den: skola statsmakterne för denna vara fixera ett annat värde än varan verkligen har? Nej! Det är detta som utgör kärnan i frågan.